І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь . . .
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 170. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го ВЕРЕСНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK THURSDAY, SEPTEMBER 5, 1957 No. 170. VOL. LXIV.

ПРЕЗИДЕНТ СУМНІВАЄТЬСЯ В ЕФЕКТИВНОСТІ СОВЄТСЬКИХ МІЖКОНТИНЕНТАЛЬНИХ РАКЕТ

КОМАНДУВАННЯ ЗБРОЙНИХ СИЛ ЗДА ЗМЕНШУЄ АСИҐНУВАННЯ НА ПРОДУКЦІЮ БАЛІСТИЧНИХ РАКЕТ, НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА РЕКЛЯМОВАНІ СОВЄТАМИ УСПІХИ В ЦІЙ ДІЛЯНЦІ

Вашинґтон. — През. Айзенгавер, виступаючи на своїй пресовій конференції в середу цього тижня, дав низку вичерпних відповідей теж і на справу продукції міжконтинентальних ракет, особливо ж у зв'язку із совєтським повідомленням про переведення успішних спроб з новою міжконтинентальною б а л і стичною ракетою. На думку Президента, совєтське повідомлення дуже перебільшене. — Переведені Совєтами спроби з далекосяжною балістичною ракетою не порушили в нічому американської переваги в озброєнні, ані теж не звели внівець відплатної спроможности пілотованих людьми турбомоторових бомбардувальників. Зокрема — підкреслив през. Айзенгавер — треба пам'ятати, що від спроб з інтерконтинентальною ракетою ще дуже далеко до нормальної продукції цього роду ракет. Водночас із цим, як ствердив Президент, існує дуже велика відстань між успішністю вистрілювання якоїсь нової зброї в означеному напрямку і між постійним ефективним застосуванням цієї нової зброї у військовій тактиці. Крім того, на думку Президента, треба ще буде багато часу, щоб з допомогою уже випробуваних ракет могти вистрілювати такі чи інші експльозивні пристрої. Совєтське повідомлення було проголошене для пропаґандивних цілей і його треба зараховувати до тих совєтських заяв і повідомлень, що виявились цілком чи й у великій мірі безпідставними. — Не придає багато ваги совєтському повідомленню про переведення успішних спроб з міжконтинентальною ракетою теж і військове командування ЗДА. Як подано офіційно до відома, секретар оборони і шефи штабів ЗДА доручили перевести відповідні редукції теж і в асиґнуваннях на випробування і продукцію далекосяжних ракет, щоб могти таким чином вдержати рівновагу в затвердженому Конґресом бюджеті. Видано таке доручення, не зважаючи на те, що компетентні військові кола ЗДА знали про переводжувані Совєтами спроби з далекосяжною ракетою ще перед офіційним совєтським комунікатом у цій справі. І Президент і Пентаґон стоять в цьому питанні на становищі, що треба буде ще кількох літ (щонайменше п'ятьох), щоб після переведення всіх потрібних експериментів можна було почати теж і в ЗДА нормальну продукцію міжконтинентальних ракет, відповідну до мілітарних потреб і тактики.

Закони про допомогу закордонові і охорону картотеки ФБІ — підписані

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер 3-го вересня підписав закони про допомогу закордонові і охорону інформацій Федерального Бюра Інвестиґацій. Президент підкреслив, що допомога закордонові в сумі 3,435,810,000 долярів, яку признав демократичний Конґрес, є замала, і уряд турбується тим, який це матиме вплив на допомогову програму, хоч і буде обходитися тими сумами, які ухвалив Конґрес. Айзенгавер підписав закон, який охороняє інформації ФБІ проти того, щоб без жадного обмеження оборонці оскаржених осіб могли заглядати до картотеки ФБІ, шукаючи за зізнаннями, що оскаржують їхніх клієнтів, Президент не підписав законопроєкту про признання 200,000,000 долярів на будівельні позички ветеранам в сільських і маломістечкових районах, бо той законопроєкт, коли б був здійснений, збільшував би інфляційні тенденції в економіці країни.

Суд наказав інтеґрацію школи в Литтел Року, не зважаючи на інтервенцію міліції

Литтел Рок, Арканзас. — Федеральний суддя Роналд Н. Дейвіс наказав Шкільній Раді допустити до Центральної середньої школи і кольорових учнів, хоч губернатор цього стейту Орвел Е. Фобус вислав вояків крайової ґвардії, щоб пильнували порядку біля шкільного будинку під час того, як учні починатимуть ходити до цієї школи. Губернатор заявив, що біле населення в своїй більшості противиться тому, щоб кольорові учні були допущені до тієї середньої школи, до якої досі ходили тільки білі учні, і тому вояки крайової ґвардії мусять дбати про порядок в районі. Покищо кольорові учні, яких є кільканадцять, не з'явилися в школі. Управитель школи повідомив, що школа відкрита і для кольорових учнів. Представники федерального уряду заявили, що покищо вони не можуть вмішуватися до цієї справи, яку повинна полагодити стейтова влада.

ДРУЖНЯ ЗУСТРІЧ ПЕРЕД ВИБОРЧИМ ЗМАГОМ

Після закінчення Конгресової сесії і свого повороту до Каліфорнії, сен. Новленд зустрівся з губернатором Каліфорнії Ґудвіном Найтом (ліворуч), своїм суперником у виборах на губернатора згаданого стейту, що мають відбутися весною 1958 року.

Айзенгавер невдоволений із вислідів праці Конґресу

Вашинґтон. — Перед виїздом на відпочинок до Нюпорту в Ровд Айленді президент Айзенгавер відбув 3-го вересня пресову конференцію, на якій признався до того, що перший рік його другої каденції не мав таких успіхів як в попередніх роках. Президент сказав, що демократична більшість в Конґресі хвалиться тим, що їй вдалося зменшити федеральний бюджет на 5 до 6-ох більйонів долярів. Але це не відповідає дійсності, бо ухвалені Конґресом ощадності винесуть найбільше один більйон долярів. Демократи втішаються паперовою ощадністю, а дійсність покаже, що цьогорічний бюджет таки становитиме по стороні видатків малощо менше від суми 71,800.000.000 долярів. Президент закликав населення купувати тільки ті товари, які є необхідні, бо тим способом можна припинити зріст обезцінювання доляра. Уряд не думає про контролю цін і платень, але при допомозі інших засобів (переконування, відповідна кредитова політика) поборюватиме інфляцію валюти, яка стала найважливішою проблемою внутрішньої політики. Президент сказав, що генеральний прокуратор вивчає справу бльокування вояками крайової ґвардії об'єднання шкіл, яке зарядив губернатор стейту Арканзас Орвел Е. Фобус в місцевості Литтл Рок. — Президент відповів журналістам ще на інші запити. На думку Президента не можна думати про зменшення податків в найближчому часі, бо не буде потрібної надвишки в федеральних прибутках. Айзенгавер найбільше невдоволений з того, що Конґрес зменшив видатки на допомогу закордонові. Республіканці програли вибори в Висконсіні тому, що не були об'єднані, і тому, що деякі виборці дали себе обманути фальшивими гаслами під час виборчої кампанії. Айзенгавер згадував на пресовій конференції цілий ряд законопроєктів, яких Конґрес не ухвалив.

Конґресмен Волтер виявив прізвища ще двох совєтських шпигунів

Вашинґтон. — Голова Комісії для дослідів Протиамериканських Дій конґресмен Френсіс Е. Волтер виявив, що Борис Мороз назвав ще два прізвища совєтських шпигунів, які співпрацювали з відомою совєтською шпигунською сіткою Соблів. Ці совєтські шпигуни — це д-р Генрі Шпіц із Відня та його дружина Беатріс Рабінович. Д-р Шпіц прибув із Відня в 1939 році до ЗДА і дістав тут право американського громадянина, працюючи в фабриці, яка мала зв'язки з продукцією атомової бомби. В 1950 році подружжя Шпіців виїхало до Відня і в лютому цього року не хотіло прибути до ЗДА на переслухання щодо шпигунської сітки. Воно допомагало совєтському шпигунові Соблеві нав'язувати зв'язки з совєтським шпигунським апаратом у Відні. Про ролю цих шпигунів свідчить той факт, що вони зустрічалися з совєтським шпигуном високої ранґи В. Петровим.

Помер 109-річний ветеран Громадянської війни В. А. Ланді

Крествю, Флорида. — В шпиталі „Окалюза" помер 109-річний ветеран Громадянської війни з армії конфедератів — Вільям Аллен Ланді. Його перевезли до шпиталю з дому його сина, з яким він жив продовж останніх місяців. В. Ланді народився в січні 1848 року коло Трої, Алабама і в віці 16-ох років зголосився до ґвардії в Алабамі. Він не мав часу брати участи в воєнних діях, але був гордий із своєї, хоч і пасивної, участи в Громадянській війні. Стейт Флорида призначив йому пенсію, а стейт Алабама і Флорида найменували були „генералом" в 106-річчя з його народження. Досі ще живуть два ветерани з південної армії конфедератів — 114-річний Волтер В. Вільямс із Гавстону, Тексас, і 111-річний Джан Соллінґ із Сленту, Вірджінія. Останній ветеран з північної армії 109-річний Алберт Вулсон помер ще в 1956-му році в Дулуті, Міннесота.

6,000 мадярських втікачів вернулося додому

Ню Йорк. — Колишній головний директор Міжнародної Організації для Справ Втікачів Доналд Кінґслі повідомляє, що 6,000 мадярських втікачів повернулися додому, бо розчарувалися в тій „допомозі", яку дістали в вільному світі. В серпні цього року тільки 6 втікачів прибуло до Австрії з Мадярщини. Перед серпнем прибуло до Австрії 6,000 втікачів, але всі вони вернулися додому, бо „не могли мати жадної надії виїхати кудись поза Австрію". Кінґслі сказав: „Матимемо постійно проблему втікачів, як довго існуватиме теперішня ситуація в світі". На його думку в найближчому часі не буде жадного „клопоту з Мадярщиною", але може щось статися в Польщі або в якійсь інцій країні. Кінґслі заявляє, що ЗДА „повинні мати більше гнучку політику, щоб легко можна було діяти на випадок наглої потреби, бо це є майже певне, що ця нагла потреба напевно незабаром заіснує".

Москва зволікає з ясною відповіддю

Лондон. — На останньому засіданні Лондонської конференції роззброєння у вівторок 3 вересня ц. р. всі чотири представники західніх членів конференції — ЗДА, Англії, Франції і Канади — натискали на совєтського представника Валеріяна Зоріна, щоб той виразно заявився щодо ділових деталів західньої пропозиції в справі роззброєння, пред'явленої на письмі в цілості в минулий четвер. Зокрема, американський представник Геролд Стассен у 40-хвилинній промові точка за точкою запитував Зоріна, яке його становище до даних конкретних західніх пропозицій. Англійський представник Нобл запитав Зоріна, що він мав на увазі, коли він заявив у минулий четвер, що західній пропозиції „нема нічого вартісного". Зорін поминув мовчанкою всі ці запити і заявив тільки з свого боку, що він пропонує відбути наступне засідання конференції в найближчий четвер. Геролд Стассен, прибувши у вівторок до Лондону з Вашинґтону, де він перевів День Праці, заявив на летовищі, що минулотижневі гострі й напастливі промови Зоріна не мусять бути вже останнім словом совєтського уряду. Він звернув увагу, що Зорін так швидко заявив був у відповіді на пред'явлений йому письмовий текст західніх пропозицій, що вони „нічого не вартні", що ця відповідь була очевидячки приготована вже заздалегідь, поки він і совєтський уряд могли поважно розглянути західній проєкт. Президент Айзенгавер, запитаний на останній пресовій конференції у минулий вівторок про стан справи на Лондонській конференції, відповів тільки коротко, що тепер слово за Совєтами. Тон заяви Президента не вказував на те, щоб Президент був у цій справі оптимістом.

Неру признає небезпечну ситуацію на Середньому Сході

Ню Делі. — Індійський прем'єр Джавагарлал Неру признав у своїй промові в парляменті Індії в минулий понеділок, що ситуація на Середньому Сході є „небезпечна". Він назвав обшир Середнього Сходу „найделікатнішим і найбільш вибуховим місцем на земній кулі" в теперішній міжнародній ситуації. Говорячи про Сирію, Неру заявив, що „дуже малий конфлікт має познаки дуже великого конфлікту за його спиною, а цей великий конфлікт має небезпечні познаки нової світової війни". Говорячи спеціяльно про Сирію, індійський прем'єр признав, що „ми не знаємо всього, що діється за кулісами, але найважливіше те, що ситуація в Індії небезпечна і експлосивна". Неру звернувся з закликом до великих держав, щоб вони не боролися за свої впливи на терені малих держав, які таким чином стають знаряддям в руках великодержав. Висловлюючись в користь будь-якого порозуміння в справі роззброєння, бо — мовляв — воно було б ліпше від жадного порозуміння, Неру висловив погляд, що коли получиться проблему роззброєння з важкими політичними проблемами, то мабуть не буде ані роззброєння ані розв'язання політичних проблем.

Англійські соціялісти спорять на тему націоналізації

Лондон. — Внутрі англійської Партії праці зазначується щораз різкіший поділ на ґрунті проблеми про націоналізацію різних ділянок англійського промислу й інших підприємств. Партійний провід проголосив недавно, що на випадок повороту до влади Партії праці, вона переведе назад націоналізацію стального промислу і вантажної комунікації на далеку віддаль. Це рішення партійного проводу викликало гостру критику однаково з лівого крила партії, яке вважає, що така програма це відворот від ортодоксійних соціялістичних позицій, як і з правого крила. „Праві" вбачають у цій заповіді виборчі труднощі, бо — мовляв — будуть відштовхнені міщанські елементи, які голосували б за соціялістами, внаслідку невдоволення к о н серватистами, але які лякаються соціялістичних експериментів. Лідер Партії праці, Ю. Гейтскелл, промовляючи на бенкеті професійної спілки муніципальних і загальних робітників у Брекпулі, заявив, що ці голоси критики його не турбують. Спілка залізничників, яка нараховує 300,000 членів, намагається перевести постанову, щоб згадану постанову партійного проводу відіслати назад до Виконного комітету партії для її ревізії.

Франц Штравс — здогадний наступник Аденауера

Бонн. — У ході передвиборчої кампанії в Західній Німеччині на передове місце вибився енерґійний 43-річний міністер оборони, Франц Йосиф Штравс, зате в тінь відійшов міністер закордонних справ д-р Гайнріх фон Брентано, що його донедавна вважали найсильнішим кандидатом на становище канцлера після старенького Конрада Аденауера. Таке враження відносять закордонні обсерватори передвиборчої кампанії і західньо-німецьких настроїв. Вони твердять, що Франц Йосиф Штравс виробив собі своїми публічними виступами опінію найбойовішої людини, з найбільшими провідницькими даними у рядах Християнсько-демократичної Унії Аденауера. Тому, що головним коником соціял-демократів є ніби мілітаристична політика Аденауера і творення нової армії на базі загальної обов'язкової військової служби та приналежність Західньої Німеччини до НАТО, то їх найгостріші атаки звертаються проти Штравса, як міністра оборони і як особи.

Українські науковці учасники міжнародного конґресу літературознавців

Гайдельберґ, Німеччина. — Тут відбувся в днях 25-31-го серпня ц. р. 7-ий Міжнародний Конґрес Літературознавців, у якому приймали участь понад 300 представників різних країн. Основною темою конґресу була форма і стиль літературного твору і на цю тему виголошено ряд пленарних і секційних доповідей, після яких слідували дискусії. З українських учених у конґресі взяли участь: проф. д-р Дм. Чижевський (давніше Гарвардський, тепер Гайдельберський університет), проф. д-р Яр. Рудницький (Манітобський університет) та д-р В. Свобода (Лондонський університет). Крім участи в дискусіях українські вчені виголосили доповіді про „Лексику й стиль" — проф. Чижевський та про „Функції власних імен у літературному творі" — проф. Яр. Рудницький. З нагоди конґресу роздано між учасниками деякі видання УВАН (Канада) з серії „Славістика", „Н а р о дознавство" й „Українські вчені".

ОБ'ЄДНАНІ НАЦІЇ ЗНОВУ ЗАСУДЯТЬ МОСКВУ ЗА МАДЯРЩИНУ

Об'єднані Нації. — З'єднені Держави приготовили резолюцію з новим осудом совєтської поведінки минулої осени на Мадярщині. Американська делеґація в ОН порозумілася вже в цій справі з поверх 60 державами-членами Об'єднаних Націй з-посеред усіх 81. Зокрема переведено в цій справі наради з усіми південно-американськими державами і більшістю „невтральних". Тільки совєтсько-сателітський бльок і Сирія залишились поза тими інформаційними розмовами. Останні наради в цій справі заповіджено на четвер 5-го вересня ц.р. ЗДА зголосять свою резолюцію на надзвичайній сесії Генеральної Асамблеї, яка зійдеться 10-го вересня ц. р. спеціяльно для вислухання звідомлення Комісії ОН, що її вибрано 10-го січня ц. р. для розслідження історії мадярського повстання. Американська резолюція складається з 9-ох точок. — Ствердивши на вступі, що СССР і Комуністична Мадярщина не захотіли в найменшій мірі співпрацювати з названою Комісією Об'єднаних Націй, ЗДА пропонують прийняти до відома те звідомлення Комісії та зокрема, на основі висновків Комісії, засудити знову СССР, який „порушив чартер Об'єднаних Націй, позбавив Мадярщину її свободи і політичної незалежности та відібрав мадярському народові можливість користати з основних людських прав". В дальших точках резолюції стверджується, що теперішній комуно-мадярський уряд настановлений внаслідку совєтської інтервенції, що СССР порушив Женевську конвенцію і що СССР, всупереч всім принципам людяности перевів вже після революції масові депортації мадярських громадян вглиб своєї території. Резолюція закликає Москву і теперішній комуно-мадярський уряд припинити всякі дальші репресії супроти мадярського народу та звільнити депортованих. Вона висловлює подяку членам Комісії, що виготовила звідомлення про мадярські події і доручає зберегти її надалі, — врешті, в останній своїй точці, американська резолюція ставить мадярську проблему на денний порядок 12-ої звичайної сесії Генеральної Асамблеї. Англія і Франція підтримують а м е риканську резолюцію, з тою одною різницею, що Англія ставить під сумнів доцільність зберігання надалі Комісії для справ Мадярщини, зате пропонує, щоб на Мадярщину поїхав хтось із найповажніших репрезентантів з Об'єднаних Націй і там старався облегшити долю мадярського народу. З уваги на заходи З'єдинених Держав нема сумніву, що американська резолюція — може в дещо змодифікованій формі — перейде на надзвичайній сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй — коментують американські часописи.

Совєти заповіли морські маневри недалеко маневрів НАТО

Лондон. — Совєтський уряд заповів, що від 10 вересня до 15 жовтня переводитиме на підарктичних водах морські маневри, при чому перестеріг всі чужі кораблі й літаки, щоб вони трималися здалеку, бо — мовляв — СССР не відповідатиме за можливі шкоди. У тих маневрах — сказано в совєтському комунікаті — будуть вживати різнородної „новітньої" зброї. Ця заповідь викликала обурення у військових колах НАТО, бо вже багато раніше НАТО заповіло морські маневри біля північних берегів Норвеґії від 19 до 28 вересня ц. р. Совєтські маневри будуть відбуватися в обширі т. зв. Нової Землі і Землі Франца Йосифа, на схід від Мурманська. Маневри НАТО будуть відбуватися на водах між північно-західніми берегами Норвеґії та Ісляндією. Обидва операційні терени віддалені один від одного на коло 400 миль. Речник американської морської фльоти заявив, що совєтські маневри не будуть перешкаджати маневрам НАТО. В цих останніх візьмуть участь 185 американських кораблів, 5,000 літаків і 50,000 осіб — моряків, летунів і морських піхотинців.

Проголошено самостійну Маляйську Федерацію

Куаля Люмпур. — У суботу 31-го серпня ц. р. 9 колишніх „суверенних" князівств і дві колишні англійські кольонії проголосили з'єднення в Об'єднаній Федерації Маляїв, як новій самостійній державі. Вона стає добровільним десятим членом Британського Коммонвелту; республіка Ґана стала в цьому році дев'ятим членом Коммонвелту, діставши, як тепер Маляйська Федерація, державну самостійність у висліді мирних переговорів з англійським урядом. В окремій публічній параді — при згуках англійського гимну „Боже, спаси королеву", спущено перед центральним державним будинком у столиці нової держави Куаля Люмпур, англійський прапор та піднесено маляйський: 11 червоно-білих смуг із 11 жовтими зірками на блакитних колісцятах. Репрезентантом королеви Єлисавети II був князь Главчестер. Репрезентантом ЗДА на святі проголошення самостійности був заст. державного секретаря Християн Гертер.

В АМЕРИЦІ

● **Американська Фундація** для поборювання Алерґічних Недуг видала брошуру під заголовком „Гей фівер енд Адерс Аллерджік Дісізес", яку можна дістати, звертаючись на адресу: 801 Секонд Авеню, Ню Йорк 17, Н. Й. В цій книжечці пишеться як розпізнати „сінну гарячку" (гей фівер) і яких заходів треба вживати, щоб на неї не захворіти.

● **14-річна Доріс Гаскі** з Де Сото, Мо., погодилася віддати одну нирку своїй сестрі -близнючці. Долорес, яка захворіла на нирки і була б умерла, якби їй не перещепили нирки сестри. Тому, що Доріс малолітня, Найвищий Суд стейту Массачусетс мусів дати дозвіл на цю операцію. Обидві сестри почувають себе добре після операцій, але ще не відомо, чи обидві операції вдалися.

● **Генеральний прокуратор** Герберт Бравнелл заявив, що він не буде в найближчому році старатися про кандидатуру на губернатора стейту Ню Йорку, як то йому запропонували нюйорські республіканські провідники.

● **У суботу 7-го вересня** в Ню Йорку на стадіоні бейзболевої дружини „Єнкі" відзначатимуть 25-річчя єпископства кардинала Френсіса Спеллмана. В цьому в і д з н а ч е н н і візьмуть участь 4 кардинали, 16 архиєпископів, 76 єпископів та Апостольський Делеґат в ЗДА Амлето Джовані Чіконіяні). Крім того на урочистості буде присутніх коло 2,500 студентів теології, священиків і членів організації „Лицарі Колюмба".

● **Опитування** Американського Інституту Дослідів Публічної Опінії д-ра Геллупа в Принстоні, Н. Дж., виявили, що 45 мільйонів д о р о с л и х американців (з того 14 мільйонів чоловіків і 31 мільйонів жінок) зовсім не вміють плавати.

У СВІТІ

● **П'ять совєтських воєнних** кораблів, які брали участь в маневрах совєтської морської фльоти на Балтику, з важким кружляком „Ждановим" у проводі, поплили вздовж берегів воді, поплили вздовж берегів Европи на захід — в напрямку до Середземного моря. Вони ніби мають „скласти візиту Юґославії". Англійські й норвезькі воєнні кораблі стежать за рухами совєтських кораблів „на всякий випадок".

● **Пресовий секретар королеви Єлисавети II,** коммодоре Ричард Колвілл відлетів з Англії до Америки, щоб поладнати всі формальності, зв'язані з приїздом королеви до ЗДА. Єлисавета буде в Канаді від 12 до 16 жовтня, а в З'єдинених Державах — від 16 до 21 жовтня ц. р.

● **На урочисте проголошення Маляйської держави** не запрошено представників комуно-китайського уряду. Проте, китайські комуністи, не образившись цим, „ввійшли задніми дверми" — як повідомили західні газети: вони вислали масово торгівців із різними товарами комуно - китайського виробу, що їх продавали на вулицях десяткам тисяч маляйців, які з'їхались до столиці нової держави, Куаля Люмпур. У столиці Сирії, Дамаску, китайські комуністи допомагають большевикам опановувати той край — приславши туди великий цирк, що захоплює своїми виступами сирійських арабів.

● **У Каїро** заарештовано 18 осіб, в тому числі дві жінки, яким закидають участь в комуністичній змові проти уряду. Гадають, що це — пропаґандивно - політична демонстрація, якою уряд Нассера хоче показати свою „невтральність": тоді, мовляв, коли в Сирії „викрито змову" американців і поведено виразну просовєтську політику, в Єгипті ніби „переслідують" комуністів. Все ж цей жест вказує, що Нассер не вдоволений своїм сирійським союзником.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ОСІННІЙ СЕЗОН

Американський День Праці є переломовою датою в різних аспектах та у багатьох відношеннях. Календарно осінь ще не розпочалась. І може трапитись у вересні ще не один гарячий день, як то було за три попередні літні місяці. Проте, День Праці — це символ осени, це наче природна межа для закінчення одних робіт і започаткування інших, це знаменита нагода для переведення дво- і триденних щорічних з'їздів та організаційних конвенцій, які намічають пляни дальшої праці та вибирають нові управи для реалізування тих плянів. Це має розпочинатись від вересня. І місяць вересень прийнято як в Европі, так і в Америці за початок нового шкільного року.

Парадоксально — у цьому році якраз у вересні почалися в З'єдинених Державах політичні ферії: Конґрес, за звичною традицією загаявши свої наради, під тиском щораз ближчого Дня Праці приспішив їх, щоб напередодні „великого вікенду" роз'їхатись по домівках. Президент Айзенгавер, який усе гаряче літо залишався в столиці у зв'язку з сесією Конґресу, виїздить на ферії. Це не значить, що в американській політиці настане „огірковий сезон". Навпаки. Конґресмени і сенатори переносять свою активність з Капітолю у терен своїх виборчих округ, маючи на увазі частинні вибори в майбутньому році та президентські в 1960-му. Висліди останньої сесії дають обом американським партіям чимало матеріялу для взаємних обвинувачень.

Ще менше „спокою" дасть Америці міжнародна ситуація. Тут цьогорічний вересень може принести — чи започаткувати — нові великі події. 10-го вересня починається надзвичайна сесія Об'єднаних Націй, присвячена знову минулорічним подіям на Мадярщині. Через тиждень після того почнеться звичайна 12-та сесія Генеральної Асамблеї. Це буде новий з'їзд міністрів закордонних справ в Ню Йорку. На цей тиждень заповідають бути-не-бути Лондонській конференції роззброєння, на якій Валеріян Зорін скинув уже з себе маску „діловитого дипломата" і наклав давню, яка йому краще до лиця: звичайного большевицького пропаґатора. Це замало сказати, що пацифісти стурбовані, бо розбиття і цим разом 5-місячних нарад над роззброєнням, які ніби вже віщували недалеке підписання з Москвою першого договору про початкову стадію міжнародного роззброєння, розбиття цих нарад започаткує нову фазу холодної війни і приспішить перегони у зброєнні. 15-го вересня відбудеться в Західній Німеччині голосування, яке матиме куди дальше і глибше міжнародно-політичне значення, аніж тільки вирішення двобою поміж Конрадом Аденауером та його соціялістичним противником Еріхом Олленгауером. У жовтні прибуде до ЗДА англійська королева Єлисавета II. Виявиться, чи до того часу ЗДА й Англія зможуть розгризти той важкий горіх, який дозрів у постаті Сирії, як першого совєтського підголоска на Середньому Сході. Лой Гендерсон, висланий два тижні тому на Середній Схід, щоб безпосередньо з'ясувати ситуацію, саме цього тижня звітуватиме про свої тамошні наради державному секретареві Доллесові і през. Айзенгаверові, який і поза Білим Домом не припиняє ні на день активної державно-провідницької праці.

Нарадами і розвагами виповнені з'їзди кількох загальнокрайових українських організацій під час останнього „кінця тижня" — Ліги Української Молоді Північної Америки, Братства кол. Вояків І Української Дивізії і Об'єднання Демократичної Української Молоді, поруч із Маніфестаційним Здвигом СУМА — ці масові зібрання стали гідним започаткуванням нового українського громадського сезону. Нотки самокритики, які можна було почути на тих нарадах і поважний підхід новообраних голов до своїх обов'язків свідчать про те, що серед старшої американсько-української молоді є розуміння різниці поміж існуванням на папері і в дійсності. Коли восени цього року прийде хвиля з'їздів, загальних зборів і нарад різних наших установ і організацій в ЗДА, то добре було б, щоб усім їх присвічувала головна мета: розмежувати фікцію від дійсности, осудити фразу та заступити її ділом, стати дійсно активними членами активної громадськости.

Це — не така легка справа. З кожним дальшим роком вростання в чужомовне оточення, з кожним дальшим роком виховування молодого покоління в чужомовних школах, з кожним дальшим роком, в якому рідшають ряди американсько-українських піонерів і тих громадян середнього і старшого віку, які привезли розуміння громадської активности ще з України, — щораз важче і трудніше розгортати самостійне українське життя в Америці. Треба стосувати нові методи праці, треба може „комасувати" „розпарцельовані" різні відноги. Як зробити це найкраще — це саме завдання цих наших установ і організацій, які ось починають із вереснем цього року новий етап своєї праці.

ПЕРША СЕСІЯ 85-го КОНҐРЕСУ

85-ий Конґрес цієї країни закінчив свою першу сесію 30-го серпня. Представники демократичної більшости в обох Палатах Конґресу заявляють, що вони корисно працювали для добра населення ЗДА впродовж повних вісьмох місяців. Представники республіканської меншости твердять, що 85-ий Конґрес на своїй першій сесії не зробив нічого доброго, бо численних урядових законопроєктів зовсім не ухвалив, а ухвалені законопроєкти так змінив, що країна не буде з них мати тієї користи, яку мали на оці урядові законодавці, коли їх зголошували в Конґресі.

Президент Айзенгавер не криється з тим, що він не є вдоволений з цьогорічної сесії Конґресу, який не ухвалив ані одного важливішого законопроєкту в тій редакції, в якій запропонував уряд або прихильні урядові члени Конґресу. Контрольований демократами Конґрес зовсім усамостійнився від республіканського Президента і під час цієї сесії виявив, що він користає з своєї законодатної влади в такому розмірі, який кидає тінь навіть на виконну владу Президента.

Треба одначе признати, що вплив Айзенгавера зменшився навіть і на членів Конґресу з його власної партії. В численних випадках республіканські сенатори й конґресмени голосували разом із демократичними колеґами проти урядових пропозицій. Це сталося через те, що в найближчому році відбуваються конґресові вибори і всі знають про неможливість для теперішнього Президента кандидувати третій раз.

А проте, перша сесія 85-го Конґресу перейде до історії ЗДА, бо на ній ухвалено законопроєкт про охорону громадянських прав, на який кольорове населення чекало більше як 80 років. Історія згадуватиме і найдовшу досі обструкційну промову демократичного сенатора з Південної Каролайни, Строма Тирмонда, який своєю промовою, що тривала 24 години і 19 хвилин, старався спинити бурхливий потік реального життя. Сенатор Тирмонд встановив рекорд найдовшої „промови" в Конґресі, але одночасно викликав нехіть навіть серед своїх партійних колеґ і приніс шкоду своїй країні, бо опінія вільнолюбного світу не могла із вдоволенням прийняти його вискоку. Тирмонд своїм рекордом скомпромітував парляментарну обструкцію взагалі як засіб політичної боротьби.

Законопроєкт про охорону громадянських прав находився на порядку дня численних попередніх сесій Конґресу, але його не можна було ухвалити, бо Демократична партія не підтримувала його, боячися розколу своєї організації, а південні демократи погражували обструкцією в Сенаті. На це саме заповідалося й цього року, але північні демократи мусіли змінити своє дотеперішнє становище, бо їхня партія почала тратити голоси негритянських виборців, які підтримували республіканців, як оборонців своїх громадянських прав. Республіканці вже почали були хвалитися, що незабаром південна демократична твердиня впустить до себе і республіканську залогу, і Південь, як інші частини країни, стане двопартійним.

Але демократам вдалося змінити урядовий законопроєкт про охорону громадянських прав у такий спосіб, що він став сприйнятливим для поміркованіших південних демократичних сенаторів, і таким чином країна дістала новий закон про оборону прав негритянського населення, який зобов'язуватиме аж до ухвалення іншого закону, що напевно станеться в найближчому майбутньому. В ухваленому законопроєкті звичайні суди зможуть судити тільки тих злочинців, які порушили виборчі права кольорового населення; порушників всіх інших пунктів цього закону мають судити суди присяжних, які в більшості складаються з білих членів. Як би там не було, ухвалений законопроєкт є кроком вперед від дотеперішнього стану, а його значення залежатиме від того, як він буде здійснюваний.

Другий важливіший ухвалений законопроєкт, — це законопроєкт в справі допомоги закордонові. Впродовж останніх 10-ох років кожний американський уряд мав трудноці в тому, щоб дістати згоду Конґресу на видатки для допомоги закордонові. В цьому році уряд вперше домагався й окремих сум, які були б призначені на позики для заприязнених держав, бо дотепер закордонна допомога здійснювалася в формі дарунків. Але Конґрес значно зменшив запропоновані Президентом суми на військову й економічну допомогу закордонові та на фонд позичок, не зважаючи на те, що Айзенгавер кілька разів заявляв, що видатки на допомогу закордонові — це „видатки на оборону ЗДА".

Конґрес малощо змінив урядовий законопроєкт в справі так званої „доктрини Айзенгавера" і признав 200 мільйонів долярів на допомогу державам Середнього Сходу в боротьбі проти комуністичної аґресії.

Сенат ратифікував договір уряду про участь ЗДА в Міжнародній Аґенції Атомової Енерґії, яка має координувати працю в ділянці продукції атомової енерґії для мирних цілей, як це президент Айзенгавер проєктував на Асамблеї Об'єднаних Націй ще в 1953 році.

Президент домагався бюджету на найближчий фінансовий рік в сумі 72,800,000,000 долярів, але Конґрес зменшив цю суму майже на 5,000,000.0000 долярів. Сам уряд зменшив був деякі позиції з запроєктованого бюджету, але він не погоджувався аж на таке велике зменшення федеральних видатків.

Палата Репрезентантів відкинула урядовий законопроєкт про допомогу на будову шкільних будинків, а Сенат навіть не нараджувався над цією програмою, хоч загально відомо, що існує велика недостача клясових приміщень в народних і середніх школах.

Уряд домагався збільшити оплати за поштові посилки, щоб зменшити дефіцит поштового уряду, який кожного року становить понад 500,000.000 долярів. Палата ухвалила відповідний законопроєкт в цій справі, але він пропав в Сенатській комісії.

Президент просив Конґрес ухвалити новий іміґраційний закон, який лібералізував би дотеперішній закон МекКарена-Волтера. Конґрес прийняв новий іміґраційний закон, але він не узгляднює всіх тих поліпшень, які були в урядовому проєкті.

Конґрес ухвалив новий закон про охорону інформацій Федерального Бюра Інвестиґацій, які, згідно з рішенням Найвищого Суду ЗДА, мали б бути доступні тим, що були оскаржені на основі зізнань аґентів ФБІ. Новий закон обмежує доступ до картотеки ФБІ оборонцям оскаржених, але не касує вповні рішення Найвищого Суду.

Демократи з радістю залишали столицю. Вони зможуть похвалитися, що дбають про ощадність в федеральних видатках. Вони радіють, що щасливо обминули таку загрозу для своєї партії, як розкол внаслідок закону про оборону громадянських прав. Вони надіються ці свої здобутки зреалізувати у виборах найближчого року.

Республіканські законодавці з сумом виїздили з Вашинґтону. Брак єдности в партійних рядах і захитання престижу Айзенгавера; програна в виборах у Висконсині, а ухвалений законопроєкт про громадянські права — це не є тільки їх успіх, бо за нього голосували й демократи.

ХРУЩОВ, УКРАЇНСЬКІ САДКИ І ВІРШІ РИЛЬСЬКОГО

У серпневій книжці офіційного „теоретичного і політичного журналу ЦК КПСС", що виходить у Москві п. н. „Коммунист", появилася чергова енунціяція Нікіти Хрущова, в якій він з'ясовує своє ставлення до Сталіна і зліквідованих востаннє Центральним Комітетом учасників антипартійної змови — Молотова, Маленкова, Каґановіча і Шепілова, чи, як він їх називає, „догматиків", „талмудистів" і „папуг". Стаття, під назвою „За зв'язок літератури і мистецтва з життям народу", є компіляцією з трьох промов Хрущова, однієї виголошеної 13 травня на конференції письменників СССР, другої, виголошеної дня 19 травня на прийнятті письменників та мистців, і третьої, що її він говорив, мабуть, на пленумі ЦК в червні цього року.

У своїй статті Хрущов намагається стати в позу людини і провідника, що їй на умі єдино тільки „добро народу" і що в усій своїй політиці дбає тільки про захист народу від внутрішніх та зовнішніх ворогів. Але ж усі його міркування є в основному суцільним закликом до совєтського населення, зокрема до підсовєтських народів підтримати його, Хрущова, в його боротьбі проти „перечулених догматиків" і „нездисциплінованих лібералів". З одного боку Хрущов засуджує у цій статті Берію і Маленкова, що, використовуючи слабість Сталіна, вели „шкідницьку і провокаторську роботу", а з другого — попереджає совєтську інтеліґенцію, щоб вона не інтерпретувала помилково його критичного ставлення до Сталіна і не наслідувала мадярських інтелектуалів у їхніх вимогах „свободи творчої праці".

Чи не найбільше місця у статті присвятив Хрущов своїм намаганням переконувати Сталіна в конечності ведення політики, спрямованої на піднесення добробуту населення. Хрущов стверджує нахабно, що він завжди, особливо за життя Сталіна, дотримувався засади, що „народ мусить мати найперше що їсти й пити і мати можливість відповідно мешкати й зодягатися, і щойно потім він може думати про політику, науку та мистецтво". Висловивши таке демагогічне ствердження, Хрущов жаліється декілька разів, що він мав з цього приводу деякі прикрості збоку покійного диктатора, який дорікав йому за втрату „пролетарського клясового ставлення" до актуальних проблем совєтської політики. Заявивши себе таким... наполегливим і безстрашним оборонцем життьових вимог народу, Хрущов представив себе в дальшому як мрійника, але водночас реаліста, який вірить у „невичерпні сили" народу, який високо поважає культури окремих народів і який заступав і заступатиме завжди інтереси народу.

Широко з'ясовує Хрущов при цій нагоді, зокрема, свою прихильність до України й українського народу, ілюструючи її досить благими та незначними подіями. Наприклад, розповідає, що під час зустрічі з однією із своїх кузинок в Україні, він дізнався, що селяни не хочуть розводити і тримати овочевих садків з огляду на високі податки, що їх мусять платити від них. Коли він сповістив про це Сталіна, покійний диктатор назвав його „народником" і почав обвинувачувати у втраті „пролетарсько-клясової загостренóсти".

Підтвердивши свою велику любов до України обороною... селянських садків проти безпощадности Сталіна, Хрущов „похвастався", що це він був тим, хто взяв в оборону проти інших совєтських вождів, зокрема проти Каґановіча, відомого українського підсовєтського поета Максима Рильського, обвинуваченого у „буржуазному націоналізмі" за вірш „Мати", в якому він, пишучи про Україну, посмів не згадати... Сталіна.

Надрукована в „Коммуніст'і" стаття Хрущова дає деякі підстави думати, що в Совєтському Союзі у зв'язку з ліквідацією культу Сталіна і з усуненням із ЦК КПСС антипартійної групи Маленкова, Каґановіча і Молотова, починає зростати опозиція до самого Хрущова, як одного з найближчих „соратників" Сталіна у його злочинах, і як співучасника злочинів усунених тепер Маленкова, Каґановіча і Молотова. Зокрема, на Україні в партійних колах ідуть напевно широкі розмови про те, що це ж Хрущов був одним із найближчих співробітників Молотова і Каґановіча в 30-их роках, особливо у переведенні чисток компартії, внаслідок яких зліквідовано Чубаря, Шліхтера та інших, а Скрипник покінчив самогубством; так само пам'ятають криваву розправу Молотова і Хрущова, внаслідок якої зліквідовано всю раду народних комісарів УССР, усе політбюро ЦК Комуністичної Партії (большевиків) України і 45 членів цього ЦК на всіх 47. А вже напевно не забули на Україні переслідувань, що їх зазнали широкі маси українського народу, пам'ятають напевно й голод 1933 року, спричинений Молотовим і Каґановічем, і кривавий терор, встановлений Хрущовим у воєнні і післявоєнні роки. Знаючи про цю хвилю обурення серед населення й усвідомлюючи її загрозу для себе, Хрущов намагається сьогодні „реабілітуватись" із доконаних злочинів, представляючи себе то оборонцем українських садків, то захисником віршів Рильського, то... приятелем українського та інших народів.

Ярослав Курдидик

НАЙВАЖЛИВІША БАЗА АМЕРИКИ — ЗАГРОЖЕНА

Чільні уми Пентаґону мають немало турбот у зв'язку з недавнім убивством антикомуністичного президента Ґватемалі, Карльоза Кастілльо Армаса, який прийшов був на цей пост з явною підтримкою ЗДА. І тепер, коли справа Ґватемалі стала „відкритою" у намаганні перебрати контролю в цій країні, її значення починає знову актуалізуватися, головно через близьку віддаль до Панамського каналу.

Тому, що большевики не припинять масової розбудови „москітової фльоти" — підводних човнів, Панамський канал став „на грані дня" з уваги на його стратегічне значення в обороні обох океанів, що охоплюють ЗДА. (Через цей канал залежно від мілітарних вимог і плянів, прийшлося б на випадок війни перекидати бойову фльоту на східні або західні простори).

За найбільш невдале потягнення Англії в тому обширі Пентаґон уважає останнє домагання англійського міністерства закордонних справ, щоб ЗДА зліквідували свою летунську і морську базу в тринідадському обширі (т. зв. Чаґуарамську морську базу), яку перебрали у 1940 році з правом користування нею на 99 років, взаміну за 50 кораблів-нищильників, що були в тому часі для Англії питанням „бути або не бути"... Англійське міністерство заявляє, що, з уваги на те, що в цьому обширі має постати у найближчому майбутньому Федерація Західних Британських Індій, на вдержанні якої у Коммонвелті Англії дуже залежить, ця база має стати столицею нової держави.

Щоб усвідомити собі, яке важливе значення має ця база, вистачить поглянути на мапу: вона охороняє не лише Карібське море з Панамським каналом, але й стоїть на сторожі дуже багатих нафтових родовищ Венесуелі, будучи розташована на півдорозі між Північною і Південною Америкою. Остання комуністична диверсія у Ґватемалі і постійні домагання СССР зробити Панамський канал доступним для міжнародної плавби, ще більше підкреслюють конечність вдержання цієї бази.

Але тоді, коли в Лондоні намагаються приспішити створення Федерації Західних Британських Індій, щоб зберегти в такий спосіб „панівність" на тих теренах, в Америці є тенденція розглядати й вирішувати цю справу без сторонніх впливів. Під час останнього голосування на островах Західних Британських Індій їх населення у переважній більшості віддало свої голоси за крайньо-ліву англійську соціялістичну робітничу партію, яка має в собі дуже багато прокомуністичних симптомів. Автохтонні політичні провідники розпочали лянсувати інспіровані комуністами льозунґи: „Американці, забирайтеся додому" і „Віддайте нам неправно заграбану землю".

Під час останніх відвідин у Лондоні делеґація Західніх Британських Індій настирливо домаґалася, щоб американці негайно забралися з тринідадської бази, очевидно без будь-якої рекомпенсати, мовляв, лише ця база може бути найкращим місцем для столиці майбутньої федерації. ЗДА виходять з правного становища, за яким ця база є їхньою власністю ще на 82 роки, і тому про її долю може рішати тільки американський нарід через Конґрес. Очевидно, Конґрес в цій справі не зробить нічого, не засягнувши належної поради у Пентаґоні, а звідтіля будь-якого „пом'якшення" ледве чи можна буде сподіватися.

Із згаданих вище фактів виходить, що значення цієї бази для ЗДА таке важливе, що вони не підуть на те, про що дуже досадно висловився недавно Вінстон Черчилл, мовляв, „слабість ОН (та чи тільки ОН?) полягає в тому, що до рівнорядного голосу, а через те й до вирішування багатьох важливих справ доходять недавностворені, малі і невідповідальні держави, які, використовуючи принцип рівности голосів, перерішують ці справи всупереч засадам справедливости". Деякі американські пресові коментатори, покликаючись на це твердження інтерпретують його в іншому сенсі. Мовляв, дуже часто малі і щойно у стані творення держави домагаються для себе таких прав і привілеїв, які, з уваги на всесвітню безпеку, не можна навіть брати до уваги, тим паче, коли наглядно видно, що вони стоять під впливами большевиків, які де лише можуть намагаються чужими руками забивати клина в цілість оборони вільного світу.

Як-не-як, але оборона Панамського каналу занадто важлива річ, щоб її міг вирішувати той, хто йде по лінії уявних реґіональних принципів, а не по лінії ґльобальної стратеґії.

ПАПОРОТЬ

Птиці зелені
У пізню пору
Спати злетілись
На свіжий поруб.

Тихо спустились
На жовту глицю
Птиці зелені,
Зелені птиці.

Крилами били,
Пера губили,
Голови сизі
Низько хилили.

Пні навкруги —
Їхні родичі кровні.
Зрізи на пнях —
Наче місяць уповні.

Птиці зелені!
Що ж вам ще треба?
Маєте місяць,
Маєте небо.

Та на зорі,
В золотаву пору
Птиці зелені
Рвонулися вгору.

Тільки злетіть
Не змогли, не зуміли:
Тісно було,
Переплутались крила.

ЛІНА КОСТЕНКО

Ярослав Ґерус

ОЛЬГА

(Оповідання)

(4)

Хоч думки шибають у голові, але їх забагато, і відповідь проволікається. І в Ольги вже знову капризно віддувається долішня губа.

— Як вам незручно відповідати, не мусите! — говорить ображено. — Не моє діло!..

Роман наче зо сну збудився. Йому трохи ніяково. Закривається усмішкою.

— Пробачте... Перевтома... Трохи забагато вражень нараз. Думки не гаразд працюють. Питаєте, чого швендяю... — Знов роблена усмішка. — Питання оправдане. На прогулянку під цю пору тепер не ходять...

Дивиться дівчині в очі. Думає хвилину, нараз питає:

— Скажіть мені, яке ваше відношення до отого Василя і Тонька?

Ольга морщить брови.

— Навіщо вам це?

— Мені це важно знати, поки відповім на ваше питання.

Ольга знов капризує.

— Я ж вам казала, що не мусите відповідати.

— Але я хочу вам відповісти. Тільки перед тим треба мені знати, чим є для вас оті два. Василь — це ваш брат?

— Ні, кузен.

— А Тонько?

В Ольги знов зморшка поміж бровами.

— Це — опікун Василя. Живе з його матір'ю.

Роман хвилину мовчить. Дивиться пильно дівчині в очі.

— А ви — Попелюшка... На їх ласці й неласці...

Ольга здивована.

— Чому так кажете?

— Бачу ж.

— Я ж вам нічого такого не говорила.

— О, ви дуже багато сказали вже дотепер!

Ольга спускає очі. Зідхає.

— Мої батьки згинули на початку війни. Тітка прийняла мене до себе. Мене і мого молодшого брата. Він у кімнаті нагорі.

— Добре, що хоч добру тітку маєте.

— Так, тітка добра жінка. Тільки отой Тонько... — зідхає, — поганий чоловік!..

— А Василь?

Ольга робить зневажливий рух рукою.

— Він тільки слухає і робить те, що скаже Тонько.

Роман думає хвилину над чимось. Нарешті говорить:

— Я розпитую вас про це все тому, що Василь обіцяв мені зробити одну послугу. Він, до речі, в одному ділі вже мені допоміг. Але оця друга послуга для мене тепер не менше важлива від попередньої.

Ольга здивована.

— Василь вам допоміг? Це цікаво!.. Він, здається, за весь час свого життя нікому ще жадного доброго діла не зробив!

Роман посміхається.

— Тут були особливі обставини...

Ольжине лице — сама цікавість.

— Я так і думаю! Інтересно, які?

— Зараз розповім. Але, перед тим, одне завваження: Василь не хоче чомусь, щоб ви щось знали про цю історію. Говорив мені про це ще по дорозі, та й тепер, уже тут, у хаті давав мені знак, щоб мовчав.

Ольга сміється.

— Між іншим, дуже недолужно це робив!

— Ви бачили?

— Авжеж!

Роман відповідає усмішці усмішкою.

— Отже, нікому нічичирк про те, що вам зараз скажу!

Ольга зацікавлена, як дитина казкою.

— Маєте моє слово! Але говоріть вже нарешті!

Роман ховає усмішку. Дивиться серйозно дівчині в очі.

— Годину тому я втік з рук ґестапо! Василь, на щастя чи нещастя, бачив це і, вірте або ні, допоміг мені врятуватись.

Ольга широко розкриває очі. Руки підносить до скронь. Хвилину мовчить, а далі говорить схвильовано:

— Це зле! Це дуже зле! Вам ніяк не треба було цього робити! За пізнє ходження ви були б якось викрутились! А тепер що?!.. Вони ж напевне мають ваше прізвище, адресу. Документи певно теж забрали! Що зробите тепер?.. Додому вертатись вже не можете! Мусите втікати!

Роман задивився у широковідкриті очі. Вони йому тепер дуже дорогі. (Цікаве створіння з оцієї людини: картають її, а вона радіє...).

— Мене арештовано не за пізнє ходження, — говорить через хвилину. — Це сталося ще вранці...

Починає розказувати. Говорить про все докладно, від початку до кінця, як на сповіді.

Ольга — лікті на столі, лице в долонях — слухає, ані ворухнеться. Тільки час від часу зідхає...

Нарешті скінчив. Розказав усе. Чекає на її слово.

Ольга деякий час мовчить. Сидить, наче закам'яніла. Нарешті піднімає голову. Повільно, наче б голова дуже їй тяжіла. Повертається лицем до нього. Але що це? В кутиках її очей щось блищить! Невже сльози?.. Ні, це певно тільки світляний рефлекс! Та ні! Видно, що таки сльози, бо, ось, втирає їх хустинкою. Нарешті говорить. Але голос у неї тепер теж якийсь інший. Не той капризно-задирикуватий, а якийсь такий м'який, теплий.

— Що думаєте тепер робити? — питає.

Роман відповідає не відразу. Думає. Але не над тим, що йому тепер робити. Тепер це чомусь для нього неважне. Є щось важніше. Оте, що блистіло в кутиках синіх очей...

— Самі не знаєте. Правда?.. — каже за нього.

Роман прокидається з задуми.

— Правду кажучи, таки не знаю, — відповідає. — Якби це вдома сталося, пішов би в ліс. Там знайомі. Тут тяжча справа. Але — всміхається — знаєте, як кажуть в таких випадках турки?.. „Кісмет"!..

Дівчина перечить головою.

— Ні, так не вільно вам говорити! Ви мусите рятуватись! Маєте тут якісь зв'язки? Околицю знаєте?

— Околиці не знаю, але є в місті декілька знайомих. Може проведуть кудись.

Дівчина хвилину думає.

— Ні, так не добре, — каже. — Непевне, небезпечне і задовго триваюче діло! У мене краща думка. Вам треба вже втікати! Вам не вільно тепер, через отаку глупоту пропасти! Такі, як ви, придадуться колись для більших, важніших діл! Тепер набирають людей на роботу до Німеччини. Хто зголоситься, відразу їде. Жадної контролі, жадних документів! Вже багато таких, що їм тут земля під ногами горіла, виїхали отак. „Мельдештелле" недалеко звідсіль. Півгодини ходу.

В Романових очах вдячність. Вдячність для синіх. Та чи сама тільки вдячність?..

Бере в обидві долоні малу, білу руку, що на столі, схиляється до неї головою і доторкується губами.

Сині очі яснію́ть, зморшка поміж бровами вирівнюється...

ЯК СТАРІТИСЯ — ПОМАЛУ

Поняття молодости і старости — взагалі досить розтяжні і в різних часах були різні. В старовину, в часах патріярхального устрою, люди жили довго. Людський вік зменшився з поступом цивілізації. Це відома річ, що найдовше живуть мешканці гір — сприяє цьому не тільки клімат, природа, повітря і примітивний здоровий харч, набіл та ярина, але й спосіб життя: твердий, важкий, проте, водночас позбавлений таких проблем, які розхитують нервову систему. 19-те сторіччя, яке створило фабричний промисл, відбилось значним обниженням віку мешканців великих міст. Але водночас надзвичайний поступ медицини — продовжив їх вік. Цілий ряд недуг, що були смертельними, невиліковними в середніх віках і забирали масово людські жертви — тиф, дифтерит, пологова гарячка, отруєння крови, запалення легенів, венеричні недуги, сухоти — сьогодні дають відсотково мінімальну кількість смертних випадків. Медицина, якої найпопулярнішою галуззю стала гігієна, поступила так далеко вперед, що займається вже не тільки лікуванням самих недуг, але й проблемами життя: що його скорочує і що продовжує, — себто цими проблемами, що ними займались філософи в старовину й альхеміки в середневіччі.

Якраз на цю тему недавно можна було почути в Америці два надзвичайно цікаві голоси. Д-р Едвард Борц з Джефферсон Медікел Калледжу в Филаделфії виступав на так званій конференції для конструктивної медицини і говорив про „сучасну молоду людину 65-х років". Він твердив, що найбільшою проблемою такого „старого юнака" є його старіння внаслідок — нудьги. Перехід у стан спочинку і переставлення себе на життя з невеличкої пенсії, що йому дає державна соціяльна забезпека, позбавляють його тієї активности, якої він потребує, щоб зберігати свою „позитивну енерґію" як головний стимул, головну духову мотивацію життя. Другою найбільшою причиною нинішнього старіння — є, на думку цього лікаря - дослідника, — грубо кажучи — ненажерливість, а в ширшому розумінні — невідповідний для даної особи харч і взагалі надмірне уживання харчів і напоїв. Д-р Борц твердить, що недуги в пізньому віці зменшилися б на 50%, коли б стосовано правильну дієту.

По цій самій лінії, але у приступнішій і барвистішій формі висловився д-р Дейвід Д. Стонсайфер з Бостону в довгій статті в останньому недільному додатку „НИ Таймсу". (Цікаво, що обидва ці лікарі — психіятри, які студіюють вплив душевних переживань на людський організм, на стан фізичного здоров'я). Д-р Стойсайфер рішуче заперечує загальноприйнятий погляд, що старість — це погане здоров'я, послаблення розумових здібностей, безпомічність, безнадійність і самотність. Нинішня медицина каже, що такі поняття так само анахронічні, як анахронічна тяглова сила волів в добі атомової енерґії. В нинішніх часах зовсім не відповідає правді давнє характеризування осіб вище 60-х, 70-х і 80-х років ,як таких, що здитиніли, отупіли, мають вибухи безпідставного гніву, галюцинації і властиво не належать до нормальних, здорових людей. Донедавна, — каже Стойсафер, — медицина вважала, що старість є наслідком фізичних змін людського мозку. Нині вона переконана, що старість наступає внаслідок не тільки постаріння сполучних тканин, а й внаслідок психологічних процесів. На Сході і Півдні, де старих людей дуже шанують і де вони займають у громадськості високе становище — люди старіються куди повільніше, як на Заході. Лікування старих пацієнтів психіятричними методами, щоб викликати у них відповідні психологічні реакції, дає знамениті вислідн при недугах, ще недавно зараховуваних до невиліковних недуг „старости". В розвитку старости психічні процеси грають центральну ролю.

Очевидно з роками наступають деякі фізичні зміни, як ось сивіє волосся, береться зморщками шкіра, послаблюється відпорність на недуги. Але ці самі прояви бувають також в молодому віці і, навпаки, гладкі обличчя та буйні чуприни можна бачити й у 80-річних. Найгіршим для старіння психологічним чинником є свідомий або підсвідомий страх осіб, які доходять пізнього віку. Це — страх перед смертю, перед самотністю, перед утратою життьової цілі. В кожній людині глибоко заховане почуття меншевартости. Воно зростає тоді, коли людина чує, що від неї вимагають, щоб вона покинула працю, бо, мовляв, вже може користати з старечої пенсії, або що треба відступити місце молодшим. Ця пенсія куди менша, як попередній заробіток. Треба змінювати помешкання на дешевше, позбутися давніх сусідів, перейти в незнане місце чи біднішу дільницю. Треба обнизити свій життьовий рівень, обмежити свої звичні присмності. Все це депримує, заламлює. Ось чому далеко краще переходять старість жінки, для яких не змінюється їхня хатня праця. Балакучість старих походить з того, що вони побоюються, що їх не хочуть взагалі слухати, як людей нудних, нецікавих, відсталих. Їхня інколи смішна поведінка є наслідком не фізичних вад, а психічного стану.

Досліджувано, напр. отакий феномен: один старий добродій не міг знайти дороги додому, віддаленого від крамниці за кілька бльоків, а пам'ятав докладно всі подробиці гри за майстерність у теніс, в якій він брав участь 50 років тому. Стверджено, що таємниця цього парадоксу в тому, що це був колись енерґійний керівник підприємства, який переставши бути ним, став, так би мовити, слугою у своєї дружини, яка висилала його на закуп товарів до крамниці. В своїй підсвідомості він почував себе принижений, йому було прикро вертатись додому і він — забував, де знаходиться. Старі люди занедбують себе, бо ніби не мають для кого плекати себе й звертати увагу на свій одяг та вигляд. Хто замолоду прикладав до зовнішности багато ваги, той найбільш реаґує на втрату тих цінностів на старість. Так, напр., жінка, для якої найбільшу вартість представляла її краса, почуває себе нещасливою, коли бачить зморшки біля уст, носа і на чолі і ще скоріше старіється.

Які позитивні поради? Треба зберігати якнайдовше свою професійну працю, треба взагалі працювати, і то не для присмности, а з обов'язку. Треба зберігати приятелів та знайомих і, так би мовити, відмолоджувати той гурт, щоб — утративши тих, які вмирають, мати нових. Утративши свою професійну працю, треба шукати рівновартної іншої, пристосованої до старшого віку. Чи можна навчити стару собаку нових штучок? Давніше заперечувано цьому, тепер антропологи і психоаналітики кажуть, що рішуче — можна. Родина, Церква, суспільна діяльність, політична активність, професійні студії, інтелектуальна творчість для інтелектуалістів, колекціонерство, фізична праця, майстрування, музикування — безліч інших ділянок, але завжди — активність, праця. Цікаво, що д-р Стонсайвер рішуче доражує, щоб особи навіть у 70-х роках, які давно овдовіли, знову женились або виходили заміж. У таких подружжях, твердить цей лікар, старі „молодята" відмолоджуються, стають здоровішими і живуть довше тому, що їхній психічний стан кращає і вони почувають себе вартіснішими.

Очевидно, не всі можуть бути такими, як Пій XII, Винстон Черчилл, Альберт Швайцер, Конрад Аденауер, Синґман Рі, Гірошіма й Гатояма, Герберт Гувер чи Бернард Барух, а з покійних Бернард Шов, Ллойд Джордж, Гінденбурґ і ім'я їм леґіон. Але саме тому, що їх було і є так багато — це доказ, що в глибокій старості можна ще жити повновартісним молодим життям.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ФОНД ПОЧИНАЄ 8-ий РІК СВОГО ІСНУВАННЯ І ПРАЦІ

Повідомляємо всіх українців у З'єдинених Державах Америки, що в місяці вересні ц. р. започатковано 8-ий рік існування і праці Українського Народного Фонду та збірку Національного Датку.

Впродовж 7-ох років Українське Громадянство було докладно інформоване про працю Українського Конґресового Комітету та про Народний Фонд, як її підставу. Тому сьогодні не потребуємо повторювати тих загально відомих речей. Зазначимо лише, що ситуація в світі, а головно за залізною заслоною, виразно вказує, що настали великі події і ми, українці, не сміємо бути ними заскочені.

При цій нагоді пригадуємо Україннькому Громадянству, що на початку наступного, 1958 року, відзначуємо велику історичну дату: 40-ліття відновлення над Дніпром Самостійної Української Держави. Конґресовий Комітет уже створив спеціяльну Комісію, що має випрацювати відповідну програму для цих великих урочистостей, з участю репрезентантів американського політичного світу. Конґресовий Комітет висловлює певність, що наше суспільство вповні зрозуміє важливість цієї акції і всебічно її підтримає.

Позатим, перед нами низка черґових завдань політичних, національно - громадських, культурних, наукових, видавничих та інших, до яких належать: зносини з державно-політичними чинниками, співпраця з репрезентантами поневолених народів Центральної Европи та СССР, видання публікацій про українську справу та поширення їх серед головних політичних, наукових та громадських установ по цілому світі, підтримка праці Пан - Американської Конференції, організаційно-педагогічна та видавнича праця Шкільної Ради і т. д.

Збігом історичних обставин, Українському Громадянству припала відповідальна, але й почесна місія — уможливити своєю жертвенністю виконання усієї цієї української національної праці.

До посиленої жертвенности закликають громадянство й Річні Збори Крайової Ради УККА, що в складі понад 70 повновласних представників із численних стейтів Америки, відбулися в червні 1957 р. в Ню Йорку і приділили справі УНФонду особливу увагу.

Український Народний Фонд — підстава нашої незалежної політичної праці.

УНФонд — наша репрезентація перед світом.

Тому віримо, що Українське Суспільство, користуючи з дарів багатої і вільної держави, в якій живемо в добрі і спокою, радо жертвує незначну частину від свого прибутку на працю УККА для нашої Рідної Землі!

Український Конґресовий Комітет Америки.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

Український метрополітальний хор „Трембіта".

Те, що було на протязі останніх кількох років мрією і бажанням загалу українського громадянства метрополії Дітройту, стало нарешті дійсністю. В Дітройті досі існували й існують численні різні хори, церковні і світські та при різних організаціях, але тут йшло про створення дійсно великого і репрезентативного хору, який міг би, як сказано в зверненні ініціятивного і ділового комітетів до громадянства, відповісти всім вимогам репрезентації українського вокального мистецтва. Новостворений хор, побудований на твердих незалежницьких і демократичних основах, як зовсім самостійна організація для підтримки культурно-товариського співжиття та плекання української пісні і музики серед своєї громади і серед неукраїнського населення.

З ініціятиви п. В. Дигдала, бувшого члена хору „Думка" в Ню Йорку, створено перший ініціятивний комітет, в склад якого входили п. п. Дигдало, Марцінів, Дужий, Злочовський, Михальчак, Савчук, Сена і Леґета. Цей комітет підготовив основуючі Загальні Збори, що відбулися 10 лютого 1957 р. і рішили вибрати 5-членний діловий комітет, який мав за завдання виготовити статут для товариства і підготовити загальні збори. До цього Ділового Комітету ввійшли пп. Дигдало — голова і Марцінів, Злочовський, Дужий, Кузьмин — члени. В статуті товариства сказано, що його метою є плекати і поширювати музичну культуру.

Вже в початках вписалося понад 40 співаків, головно колишніх членів інших хорів, з добрими голосами, в тому багато солістів. Головою хору став знаний на терені Дітройту ревний організатор інж. Богдан Сторожук, а диригентом проф. Кирило Цепенда. В міру розбудови і поширення праці хору є плян запросити ще другого дириґента. На Загальних Зборах, якими проводив інж. Я. Зубаль, і які відбулися 1-го червня 1957, обговорено і ухвалено 50 точок статуту та вибрано управу хору. Члени Управи і члени Хору своїм голосовим матеріялом дають запоруку, що при дальшій інтенсивній і жертвенній праці і тім ентузіязмі, з яким творено Хор „Трембіта", він відповість усім завданням, які йому поставлено, і стане великою культурною твердинею українців Дітройту.

Я. Зубаль.

ФОНД „ВЕСЕЛКИ"

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд і передплату дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 57.

	Передплата	Пожертва	Разом
І. Чарковський, Торонто	4.00	9.00	
І. Подола, Шикаґо	4.00	1.00	
Н. Сеник, Филаделфія	4.00	1.00	
В. Кметь, Клівленд	4.00	1.00	
Б. Шарий, Луісвіл	4.00	1.00	
В. Кошіль, Едмонтон	4.00	1.00	
С. Сиплиний, Рачестер	2.00	1.00	
М. Процьків, Релайг	2.00	1.00	
В. Будний, Гарісбурґ	2.00	1.00	
М. Терлецька, Дітройт	2.00	1.00	
В. Ковальський, Боффало	8.00		
О. Макогін, Парма	5.00		
І. Білас, Клівленд	5.00		
М. Крижанівський, Рачестер	4.00		
А. Шанта, Ню Йорк	4.00		
І. Солтис, Дітройт	4.00		
М. Корінець, Лос Енджелес	4.00		
М. Салдит, Боффало	4.00		
О. Бойко, Гемтремк	4.00		
К. Войтович, План	4.00		
В. Катамай, Шикаґо	4.00		
І. Цимбала, Ст. Луіс	4.00		
Т. Грегорак, Шикаґо	4.00		
І. Гуменний „	4.00		
В. Якубак, „	4.00		
А. М. Філіпчук, Ню Йорк	3.00		
В. Шкудор, Дітройт	3.00		
О. Ґонсьор, Шикаґо	2.50		
І. Горошко, „	2.00		
І. Мартинович, Ґлен Ґарднер	2.00		
Р. Бесага, Филаделфія	2.00		
Б. Шатинський, Вілмінґтон	2.00		
М. Магмет, Елизабет	2.00		
Ю. Нагірняк, Трентон	2.00		
Р. Дяків, Филаделфія	2.00		
А. Пресковнч, Ансонія	2.00		
Г. Сіренко-Сірий, Шикаґо	2.00		
О. Ярема, Шикаґо	2.00		
Д. Ґулич, „	2.00		
М. Бедзик, Клівленд	2.00		
І. Мазурик, Ню Йорк	2.00		
М. Перейма, Монтреал	2.00		
О. Остапчук, Ст. Пол	2.00		
І. Тимчишин, Чісголм	2.00		
А. Коцик, Рачестер	2.00		
А. Крих, Боффало	2.00		
Г. Лучанко, Ню Йорк	2.00		
И. Яворський, Ірвінґтон	2.00		
А. Питляр, Нюарк	2.00		
Є. Герловський, Филаделфія	2.00		
М. Ґречинд, Мілвокі	2.00		
Т. Кривов'яз Шикаґо	2.00		
А. В. Блапцук, Стемфорд	1.00		
Відд. 176 УНСоюзу, Шикаґо		10.00	
П. Ґордійчук, Клівленд		10.00	
І. Нагорняк, Дітройт		2.00	
П. Литвин, Торонто		2.00	
П. Кулинич, Бруклин		2.00	
Л. Цимбалістий, Маямі		2.00	
І. Гулей		2.00	
А. Лінніченко, Бронкс		1.50	
С. Павлишин, Рачестер		1.10	
П. Турчин, Рено		1.00	
Н. Ґаік, Патерсон		1.00	
І. Панчишин, Ню Йорк		1.00	
Я. Паливода, Ню Йорк		1.00	
П. Мілановський, Істон		1.00	
А. Шмокалюк, Сиракюз		1.00	
А. Теканук, Батавія		1.00	
А. Ґадз, Вернон		1.00	
К. Федик, Ню Йорк		1.00	
М. Юрків, Рачестер		1.00	
П. Дак, Елизабет		1.00	
А. Стецишин, Нюарк		1.00	
М. Яремчук, Рачестер		1.00	
К. Тичманович, Филаделфія		1.00	
Р. Семків, Филаделфія		1.00	
Г. Піркор, Вествіл.		1.00	
Разом	$ 151.50	$ 67.60	$ 219.10
Раніше проголошено	$ 7,388.55	$ 7,107.44	$14,495.99
Разом все . . .	$ 7,540.05	$ 7,175.04	$14,715.09

В суботу 7-го вересня 1957-го року, в день першої річниці передчасної смерти моєї дорогої дружини

Катерини Андріївни Ільяшенко

в пам'ять Покійної, в Укр. Православній Церкві Св. Вознесення на 19-ій вул. 675 в Нюарку, о год. 10-ій ранку буде відправлена

Поминальна Служба Божа

Просимо всіх Рідних, Приятелів і Знайомих взяти участь у цьому Богослуженні і спільно помолитися за спокій душі Покійної.

Муж Покійної МИКОЛА ІЛЬЯШЕНКО

Головна Канцелярія УНСоюзу

повідомляє, що

організатор УНСоюзу п. Дмитро Білецький

відвідає впродовж місяців СЕРПНЯ і ВЕРЕСНЯ ц. р. наступні Відділи і місцевості з метою приєднування членів до УНСоюзу:

119 Відділ у Кемпбел, Огайо
218 Відділ у Кемпбел, Огайо
230 Відділ у Янґставн, Огайо
274 Відділ у Янґставн, Огайо
348 Відділ у Янґставн, Огайо
132 Відділ у Мек Кіспорт, Пенсилвенія
296 Відділ у Ню Кенсінґтон, Пенсилвенія
232 Відділ у Донора, Пенсилвенія
338 Відділ у Монессен, Пенсилвенія
145 Відділ у Алтуна, Пенсилвенія

Організаційна поїздка п. Білецького відбудеться у поданій вище черзі.

Сподіваємося, що уряди всіх названих Відділів та цілий наш союзовий загал радо запевнять нашому організаторові всю можливу поміч, а ті наші громадяни, які досі не включилися в союзову громаду, з охотою скористають з цієї нагоди, щоб стати членами УНСоюзу.

НЕМА ТО ЯК НА СОЮЗІВЦІ

на оселі УНСоюзу в горах Кетскил, Кергонксон, Н. Й.

СЕЗОН ПРОДОВЖЕНИЙ ДО КІНЦЯ ВЕРЕСНЯ

КОРИСТАЙТЕ З ВІДПОЧИНКУ ТЕПЕР ПО ЗНИЖЕНИХ ЦІНАХ

ГАРНІ ВИГІДНІ КІМНАТИ — ЗНАМЕНИТА КУХНЯ
КУПАЛЬНИЙ БАСЕЙН — ЧУДОВА ГІРСЬКА ПРИРОДА
СПОРТОВІ І РОЗВАГОВІ УДОГІДНЕННЯ

Замовляйте місце заздалегідь, виповняючи внизу формуляр (по-англійськи) та пересилаючи його на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASS'N ESTATE
Kerhonkson, N. Y. — Telephone 5641

Name ....
Address ....
Enclosed is reservation deposit $.......... for .... persons.
1. .... 2. ....
3. .... 4. ....
Date of arrival .... Time ....
for .... weeks.

Гендерсон закінчив розмови про Сирію

Анкара. — Асистент заступника державного секретаря для середньо - східніх справ, Лой В. Гендерсон, закінчив в минулу неділю свої близько двотижневі наради на Середньому Сході над останніми подіями в Сирії. Він затримався найдовше в Бейруті у Ливані, де конферував не тільки з ливанським президентом, прем'єром і міністром закордонних справ, але й викликаними туди американськими амбасадорами з різних сусідніх держав та савді - арабським шарже д'афер. З Ливану він повернувся до столиці Туреччини, де знову бачився з турецьким прем'єром Мендересом. Всі наради Гендерсона були окутані повною тайною і тому викликали в політичних колах середньо - східніх держав різні плітки. Звернуло увагу, що Лой Гендерсон, який має опінію приятеля арабів, не захотів поїхати до Сирії ані Єгипту, чи стрінутись з дипломатами тих країн в Туреччині або Ливані. Гендерсон заповів відлет до Вашингтону на вівторок 3 вересня. Тим часом у самій Сирії міністер народного господарства Халіл Калляс, відкриваючи в минулу неділю четвертий річний Ярмарок, заповів уведення в Сирії „керованої господарки" за зразком „поступових" європейських країн, виразно натякнувши на країни з комуністичним режимом і їхньою державно - господарською системою. У тому Ярмарку взяли участь 10 комуністичних країн з великим центральним совєтським павільйоном. Західні держави збойкотували ту імпрезу.

Ген. Норстед запевняє про перевагу зброї Заходу

Париж. — „Нема причини сумніватися, що Совєти дійсно випробували далекосяжну ракету; проте треба ще довгого часу, поки ця зброя годитиметься для практичного вжитку у війні, а однаково західні успіхи в досвідах щодо далекосяжних ракет, як західня перевага в летунстві й атомовій зброї — не дають найменших причин для остраху у зв'язку в совєтським повідомленням", заявив головний командант збройних сил НАТО, генерал Лоріс Норстед. Водночас у Вашингтоні повідомлено, що американська розвідка давно знала про совєтські досвіди з далекосяжними ракетами. Москва перевела досі імовірно шість, а напевне не менше чотирьох пробних стрілянь з далекосяжною ракетою, почавши від весни ц. р. до червня включно. Вистрілювано ракети з півн. частини европейського СССР в сторону північно - східнього Сибіру. Ракети з засягом до 1,500 миль випробовувано в обширі на північ від Ірану та на схід від Каспійського моря.

Французи звели бій на території Тунісії

Альжир. — В минулу неділю французьке військо звело бій на території незалежної Тунісії, при чому згинуло сім арабів, а багато було ранених. Французька і туніська версії про цю подію дуже різняться одна від одної. Французький комунікат каже, що альжирський партизанський загін перейшов до Альжиру від сторони Тунісії й заатакував французьку змоторизовану сотню, при чому згинув один французький вояк. Французи, мовляв, переслідуючи втікаючих партизанів, які знову скрилися на туніській території, загнались туди за ними, вбили десятьох і взяли вісьмох в полон, захопивши різну зброю. Туніський комунікат рішуче заперечує цьому й оскаржує французьке командування що французьке військо переступило туніський кордон і без попередження та ніякої причини заатакувало туніську прикордонну сторожу, при чому згинуло сімох тунісців. Взаємини між Францією з одного боку та Тунісією і Марокко сильно напружені у зв'язку з заповіддю французького міністра оборони Андре Моріса, що коли альжирські партизани організуватимуться на території Тунісії і Марокко та вживатимуть тих країн за свої випадні бази супроти французів в Альжирі, то французька армія не респектуватиме недоторканости тих країн і переноситиме туди бої з партизанами.

● Еспанські військові чинники твердять, що минулого тижня переплило через Гібральтарську протоку з Атлантику на Середземне море щонайменше 5 совєтських воєнних кораблів, крім невідомого числа підводних човнів. Існує підозріння, що Совєти концентрують свої морські сили, щоб перешкодити Шостій американській фльоті на Середземному морі на випадок „малої війни" проти Сирії.

Молотов став амбасадором СССР у Зовн. Монголії

Москва. — Колишній прем'єр і міністер закордонних справ СССР, один із нечисленних живучих ще „старих большевиків", до останньої чистки на Кремлі віцепрем'єр В'ячеслав Молотов став совєтським амбасадором у Зовнішній Монголії. Повідомлення про це появилось на сірому місці й малим друком в совєтських газетах, як офіційне потвердження здеґрадування 3-х найголовніших бунтарів проти диктатури Хрущова. Кол. прем'єр і наступник Сталіна Георгій Маленков став директором електрівні в Усть-Каменогорську в Казахстані, а Лазар Каґанович є директором фабрики цементу на Уралі. Всупереч попередній совєтській практиці, що кожна така чистка кінчалась смертю „вичищених", всім трьом даровано життя, але за кару заслано у далекі місця, позбавивши їх всякого політичного впливу.

● У Франції власники великих млинів і пекарень погрожують страйком, починаючи від 11-го цього місяця. Вони невдоволені тим, що уряд „заморозив" ціни на муку і хліб, щоб зупинити зріст дорожнечі. Пекарі саме недавно заповіли були, що хліб подорожчає.

● Княжна Беатріче, 18-річна наступниця голляндського престолу, в лютому 1958 р. відбуде першу в своєму житті офіційну подорож до голляндських посілостей — Західньої Індії і Голляндської Гвіяни. Гадають, що це — практична підготова на випадок, коли б мусіла передчасно перейняти престіл від своєї матері королеви Юліяни.

• РОЗШУКИ •

Пошукую
інж. ВАСИЛЯ МОРОЗА,
який перед виїздом до Америки жив в Ганнгоферзідлюнґ-таборі в Реґенсбурзі. Хто знає його адресу, або він сам, прошу написати на таку адресу:
Dr. Iwan HURKO
1027 Auburn Avenue
Cleveland 13, Ohio

Пошукую
ФЕДЯ ЧАПЛЮКА, родом з с. Гермаківка, пов. Борщів. Хто знав би про нього, або він сам, прошу ласкаво зголоситись на таку адресу:
Dmytro SKRYPNYK
2042 N. Huron St.
Chicago, Ill.

Пошукую
ВАСИЛЯ ЛЕНИКА, з повіту Підгайці, нар. 1891 р. 1944 р. мав перебувати на Чехах. Хто знав би щонебудь про нього, прошу ласкаво повідомити:
Michael LENYK
838 N. Maplewood Ave.
Chicago 22, Ill.

Петро Пелешок зі Страшевич, пов. Самбір (тепер перебуває в західній Польщі) пошукує своїх знайомих: СТЕПАНА ДУДІВКУ з Порчинович, пов. Самбір і ДМИТРА ГРАБІВСЬКОГО, зі Созані, пов. Самбір. Вище наведених просить написати на адресу:
Piotr PELESZOK
P-ta Dygowo
Pow. Kolobrzeg
Woj. Koszalin — Poland

ГРИЦЬКА ВОЛОШИН, с. Довге, к. Мединич, розшукує Степан. Хто знав би дещо про нього, вістки слати на адресу:
Stefan WOLOSZYN
420 Virginia St.
St. Joseph, Mo.
Заграничні часописи проситься передрукувати.

Пошукую
МАРИНЮ МАЙДАНЮК,
що виїхала до Ню Йорку 14-го липня 1956 року. Маю вістку з дому, з Косова. Писати на адресу:
George KOBAK
743 N. Noble St.
Chicago 22, Ill.

Пошукую ТЕОДОРА ДУДУ, сина Михайла, з села Підзвіринець, район Комарно, обл. Дрогобич. Він сам, або, хто знає про нього, прошу писати на адресу:
Petro HABAL
918 Parker St.,
Chester, Pa., USA
Заграничні часописи прошу про передрук.

Григорська Настя, із с. Сулуків, Долинського р-ну, Станиславівської обл., Зах. Україна, пошукує свого чоловіка ЙОСИФА ГРИГОРСЬКОГО. Хто знав би про нього, або він сам, проситься зголоситись на вище подану адресу:
Заграничні часописи, прошу про передрук.

Читайте щоденник „Свободу"

FARMS FOR SALE

КУРИ І ЇХ ВІДБОРЦІ
вдоволені з цієї курячої фарми. Все влаштування — містимість на 2,200.
6-кімн. ранча — 3 акри. Кілька хвилин від New Brunswick, N. J. Щоб домовитися, телефонуйте:
Kilmer 5-4694

PUTNAM — КУРЯЧА ФАРМА, містить 2,500 носних курей, мод. 8 кімн. дім, комб. алюм. вікна, двері, ґараж, всі вигоди, збуд. 1945 р., 3 акри землі, знаряддя, при гайвею, близь. школи.
Скорий продаж — $ 21,000 — через хворобу.
Anthony Naines, Star Route, Putnam, Conn.

• REAL ESTATE •

BROOKLYN, N. Y., 11th Street
3 род. мур. дім — 6, 6 і 5 кімнат в доброму стані, 2 помешкання вільні. 1 бльок до Проспект Парку, 2 бльоки до сабвею.
Телефонувати до власника:
SOuth 8-5607

• MOVIES—THEATRE •

СЬОГОДНІ І ЗАВТРА!
Четвер і п'ятниця
5-го і 6-го вересня
„НАЗАР СТОДОЛЯ"
і
"GARMAN JUNGLE"
AMERICAN THEATRE
3rd Street, N. Y. C.
(Bet. Ave. "B" & "C").
CA 8-6875

• MISCELLANEOUS •

ALBERT MAIER, Inc.
Pork Store
Найліпше вепрове м'ясо і м'ясні вироби.
Гуртовий і дрібний розпродаж.
1927 Washington Avenue
Tremont 8-8193 Bronx 57, N. Y.

JOHN KRAUSS, INC.
117-09 Liberty Ave. (Retail Store)
Richmond Hill, Long Island
М'ЯСО
і
М'ЯСНІ ВИРОБИ

HAYES PAYS
3 1/4 % PER ANNUM ON YOUR SAVINGS
Accounts Insured up to $10,000
SAVE BY MAIL-Postage paid both ways
HAYES
SAVINGS and LOAN ASSOCIATION
955 Broad St., Newark 2, N.J.

KARKA Company
48 E. 7th St.
New York City
Телеф.: GR 3-3550
Українські, гуцульські
КИЛИМИ

• ДО ВИНАЙМУ КІМНАТИ •

MIAMI—FLORIDA — маємо до винайму умебл. апарт. з кухнею, начинням до варення, столовим накриттям на тиждень, місяць, або цілий сезон.
Mr. & Mrs. FRANK TARANDA
684-692 N. E. 85th Street
Miami 38, Fla.—Tel. Plaza 8-1078

• НОТИ — МУЗИКА •

„ЛИСТОПАД"
для чоловічого хору з барит. сольом і фортеп.
слова Р. Купчинського,
музика О. Залеського.
Ціна: 80 цнт.
Замовляти:
"SVOBODA"
P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

• РІЗНЕ •

Як держати
ШТУЧНІ ЗУБИ
сильніше на місці?

Чи денервують Вас штучні зуби, якщо вони рухаються, спадають, або зсуваються в часі їди, коли смієтеся, або говорите? Вистачить тільки посипати Ваші плитки порошком FASTEETH. Цей алькалічний (неквасотний) порошок держить штучні зуби сильніше і з великою вигодою. Не залишає смаку, ані почуття гуми чи пасти. Не виділяє квасоти. Усуває „запах плитки" (зубний видих) Купіть FASTEETH ще сьогодні у кожній аптеці.

№ F. 5

ШУКАЙТЕ ПОМОЧІ ПРОТИ СВЕРБІННЯ, СПРИЧИНЕНОГО ЗОВНІШНІМИ ВИТРИСКАМИ

Хворі, які майже відходять від глузду, терплячи справжні тортури свербіння шкіри, при чому вони часто дряпають, майже здирають собі шкіру — знайшли надзвичайну поміч проти нещастя свербіння, спричиненого зовнішніми витрисками — прищиками. Повні терпіння дні, безсонні ночі і підсвідомий гін безперервного бажання дряпати - дряпати - дряпати, — все це може знайти чудесну поміч від масті, званої AMIDO. Є це формула, що складається з шістьох випробуваних медикаментів, якою смарується ззовні і яка заспокоює нестерпний біль свербіння. Без різниці, які масті перед тим Ви не стосували б, ми радимо спробувати AMIDO. Спеціяльна ціна тепер $ 5.63 (за три — $ 2.50 тубки) все таки Ви признаєте, що жадна ціна не є завелика, щоб заплатити за поміч від таких тортур свербіння.
Вишліть цей вирізок до
TRYSAN CO., Dept. E.
Peekskill, N. Y.
Зараз вишлють Вам запас і не платите, доки Ваша посилка не буде доставлена до Ваших рук. Пишіть точно друком Ваше ім'я й адресу на коверті, а будете певні, що одержите AMIDO без опізнення.

МИХАЙЛО КАНЮК
Погребник
KANIUK
CHICAGO FUNERAL HOME
2321 W. Chicago Avenue
Chicago 22, Illinois
Phone: ARmitage 6-4575
Похоронне заведення існує вже понад чверть сторіччя.

ІВАН БУНЬКО
УКР. ПОГРЕБНИК
Обслуга чесна і найкраща
ЦІНИ ПРИСТУПНІ
John Bunko
Licensed Undertaker & Embalmer
REASONABLE PRICES
437 EAST 5th STREET
New York City
Telephone: GRamercy 7-7661

ПЕТРО ЯРЕМА
УКР. ПОГРЕБНИК
Займається похоронами в BRONX, BROOKLYN, NEW YORK і ОКОЛИЦЯХ
Контрольована температура, Модерна каплиця до ужитку даром.
Peter Jarema
129 EAST 7th STREET
NEW YORK, N. Y.
Tel. ORchard 4-2568

• ПРАЦЯ • HELP WANTED FEMALE •

ЖІНКА у віці 35-40 років. Господиня — заряд цілим домом. може бути навіть з дитиною. Телефонувати до 6-ої год. вечора. Телеф. Floral Park 4-4117, Long Island.

Потрібно
ЖІНКИ ДО ОПІКИ
над двома малими дітьми (1½ р. і 4 роки — українці). Мешкання і платня, згідно з умовою.
Приватний дім в Hillside, N. J. Всі вигоди.
Телеф.: WA 3-6144 по 6-ій веч.

ЖІНКИ - ПРИБИРАЛЬНИЦІ
Нічна праця.
15-25 Whitehall St.
Room 210 NYC
Near South Ferry
Між 3-5 по пол.

ВЕЙТЕРКИ — Counter Help в заступство літніх працівників, що повертаються до праці. Знамениті типси.
Повний, або частинний час в день або вечорами.
Години: 7 рано — 3 п. пол.; 11 рано — 8 п. пол.; 4 п. пол. до півночі; 5 п. пол. — 1 п. пол.
3-4-5-6 днів.
HOWARD JOHNSONS
Massachusetts Turnpike
Framingham, Mass.
From Route 9 Framingham Center take Edgell Rd. to Brook St. to Elda Rd. to Florita Dr. to Service entrance.

ГОСПОДИНЯ РЕСТОРАНУ
Нічна служба — повний час. Досвід у рухливому ресторані.
5 год. п. пол. до півночі.
Дається уніформ, харчування, госпіталізація, забезпечення.
HOWARD JOHNSONS
Massachusetts Turnpike
Framingham, Mass.
From Route 9 Framingham Center take Edgell Rd. to Brook St. to Elda Rd. to Florita Dr. to Service entrance.

ПРИБИРАЛЬНИЦІ
досвідчені, постійна праця. 5 днів у тижні.
8-ма рано — 4:30 по пол.
HOTEL ROOSEVELT
45th St. & Madison Ave.
New York, N. Y.
Голоситись зараз!

ОПЕРЕЙТОРКИ
Досвідчені на машинах до шиття, при дитячих суконках. Також фахові "Forelady", до прасування і викінчування. Добра платня. Користі.
Голоситись: Mr. Edmond
YOUNGSET FASHIONS
South Buckhout Road
Irvington on the Hudson, N. Y.
Tel.: IRvington 9-8011

WRAPPERS
(у віці 18-35 р.)
1-ша шифта 7:30 р. — 4 п. пол. 5 днів — 40 годин в тижні.
2-га шифта 4 п. пол. — 12 веч. 5 днів — 37½ год. в тижні.
Голоситись в бюрі фабрики:
Street fl. — 40 Cooper Square — Near Astor Pl.

Про горобця, славного молодця
— зветься —
нова книжечка Ю. Сірого.
Виписувати з „Свободи".
Ціна тільки 40¢.
"SVOBODA"
P.O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

• ПРАЦЯ • Help Wanted Male-Female •

MEN — WOMEN
Miscellaneous
Factory Work. 5 day week.
Some overtime
Steady Employment
Union Benefits.
ST 4-7880 Ask for Mr. Taylor

• ПРАЦЯ • HELP WANTED MALE •

МОЛОДІ МУЖЧИНИ, скорі, жваві.
Фабрика паперу, досвід не потрібний. Добра нагода, аванс. Початкова платня $ 1.20 на год. Вигоди.
GENERAL FIBRE PRODUCTS
73-33 Woodhaven Blvd.,
Glendale, Long Island

Першорядний
РОБІТНИК
при станку для перероблювання машинових приладів.
Платня $ 2.10 і більше на год.
MOREY MACHINERY
4-57 26th Ave, Astoria, L. I.
AStoria 8-8850 — Mr. Bart

PRESS HAND
до малих частин;
від 8-5:30 по пол.
Постійна праця, 5½ днів. $ 63.00.
Телеф.: LOwell 8-8402

Потрібно
ДЖЕНІТОРА
4 кімнати, немає огрівання в будинку.
642 E. 11th St.
NYC
Phone: EVergreen 5-1484
after 7 PM

СТОРОЖІ
For All Around General Cleaning of Building
Голоситись:
FAIRLEIGH - DICKINSON UNIVERSITY
Rutherford, N. J.
See Supt. D. J. McEvoy at Gym. Bldg.

МАШИНІСТИ
Досвід при Lathe-milling machines & Shapers. Навчиться орудувати машиною деревних виробів.
Вік 30-50 років — добра платня, постійна праця, госпіталізація — хворобове. Забезпечення на життя платить компанія.
11 миль на північ від George Washington Bridge.
FRED REUTEN Inc.
231 Herbert Ave., Closter, N. J.
Tel.: CLoster 5-1800

ОПЕРЕЙТОР
до машини миття посуди.
Праця в день і у вечірніх годинах.
Добра платня — госпіталізація, забезпечення, харчування і уніформи.
HOWARD JOHNSONS
Massachusetts Turnpike
Framingham, Mass.
From Route 9 Framingham Center take Edgell Rd. to Brook St. to Elda Rd. to Florita Dr. to Service entrance.

FOUNTAIN CLERKS
Заступити літніх працівників, що тепер повертаються до школи.
Праця в день, вечорами, повна або частинна.
Харчування, уніформи, типси.
HOWARD JOHNSONS
Massachusetts Turnpike
Framingham, Mass.
From Route 9 Framingham Center take Edgell Rd. to Brook St. to Elda Rd. to Florita Dr. to Service entrance.

НОВЕ БЮРО ПЕРЕСИЛКИ ГРОШЕЙ
до всіх частин Сх. Европи.
Повна ґарантія — Офіційно
100 рублів $10.00
Оплати пересилки за переказ $5.00.
Найбільше можна вислати на один переказ $50.00.
Але Ви можете висилати переказів стільки, скільки хочете.
GRAMERCY
744 Broad St., Newark, N.J.
Licensed & Bonded by N. J. State Banking Commission

В ужитку від багатьох років проти болів
Артретизму
Дозвольте, щоб ми сказали Вам дещо про таблетки Rosse Tablets — анальгетичний засіб для негайної допомоги проти менших болів мускулів і терпінь, зв'язаних так часто з Ревматизмом, Артретизмом і Неврозою. Понад 40 мільйонів таблеток розіслано індивідуальним користувачам. Пішліть нам своє ім'я й адресу негайно для безплатних подробиць.
Rosse Products Co. Dept. O-5
Box 772, Chicago 90, Ill.

ХТО НЕ ЧИТАВ ЩЕ цікавого роману
Степана ЛЮБОМИРСЬКОГО
Жорстокі світанки
Роман в 2-ох томах.
Можете набути в книгарні „Свободи".
Ціна $2.00. — Замовляти:
SVOBODA
83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ECONOMY Українська Ювелірна Крамниця
JEWERLY COMPANY, Inc.
335 E. 14th St., New York City, Tel.: GRamercy 5-7430
ПЛАТИМО $ 20.00 за Ваш старий годинник, без огляду, в якому стані, при ЗАКУПІ годинника BENRUS.

Прим.: Автоматичний, водонепроникливий, 17 каменів годинник — ціна	$ 49.95
Ваш годинник	20.00
Остаточна ціна	$ 29.95

GINSENG — Жень-Шень

ПОПУЛЯРНИЙ на Далекому Сході.
Зберігає молодість й життьові сили.
Знаний на протязі віків серед китайців, індусів, корейців і індо-китайців.
•
Цілий корінь Жень-Шеню $10.00
•
МИ ОПЛАЧУЄМО ПЕРЕСИЛКУ.
•
Замовляйте:
World Herb Co.
Dept. S
459 — 18th Ave.
Newark 3, N. J.

Посмертна Згадка

МИХАЙЛО БОБЯК, довголітній член 204-го відділу У. Н. Союзу в Ню Йорку помер 31-го серпня 1957 р. Покійний родився 1896 в селі Довга, повіт Дрогобич, Західня Україна. Полишив в смутку дружину Павліну, брата Степана, двох синів, Адама, і Стефана, дві дочки, Анну і Рузю та двох онуків. Похорон відбувся 4-го вересня з погребового заведення Петра Яреми до церкви Св. Юрія при 7-ій вул. Похований на цвинтарі Тлива Гора. Вічна Йому Память.

В. Гасій, секретар

КОВБАСИ — за стилем німецької продукції!
SCHALLER & WEBER
1654 2nd Ave., New York
28-28 Steinway Ave., Astoria, L. I.
56-34 Myrtle Ave., Ridgewood
310 Front St., Hempstead
Відвідайте наш новий склеп при 41-06 Main St., Flushing, L. I.
Ковбаси виробляється в нашій власній робітні.
Щоденно свіже м'ясо, — все повної вартості!

Не забули спом'янути...
Пам'яткова книжка з нагоди здвигнення і відкриття пам'ятника Т. Шевченка на „Союзівці"
Ціна $ 0.50

ЗМІСТ:
1. Т. Шевченко: Заповіт
2. T. Shevchenko: The Testament
3. В. Давиденко: Shevchenko's Greatness
4. Л. Луців: Taras Shevchenko
5. А. Драган: Американські Українці і Шевченко
6. о. Гр. Грушка: Духом линем, ми, Тарасе...
7. Clarence A. Manning: English translations of Shevchenko
8. Б. Кравців: Пам'ятники Шевченка
9. Ол. Архипенко: Чому я виготовив погруддя Тараса Шевченка
10. А. Малюца: Портрети Шевченка в творчості Архипенка
11. Виказ відділів УНС, організацій, установ, торговельних підприємств, приватних осіб, що причинилися до здвигнення пам'ятника.

SVOBODA, P. O. Box 346, Jersey City 3, N. J.

ТАРЗАН, ч. 3926. Запросини ... до небезпеки.

З докладним розрахунком француз поставив дві склянки і пляшку на вільний стіл.

Після того він чванливо підійшов до Тарзанового стола.

— Панове, ви не смієте монополізувати такого милого товариства...

— Ходи, моя маленька! — закликав він. — Відсвіжися дещо разом із Генрі. Я певний, що не буде жадного спротиву!